

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis
decimâ-quartâ Februarii.*

M. NICOLAO BRUNEL DE LA CARLIERE,
Doctore Medico, Præfide.

An Asciti profligando liquores acidi?

I.

CORPUS humanum solidis constat, & fluidis partibus; solidæ, ossa, cartilagine fundamenta præstantis illius ædificii; fluidæ, sanguis, ac spiritus. Sanguis, cum purus est, nativæ fermentationis ope, vegeto cordis motu, ac insigni, quâ pollent arteriæ, resiliendi virtute quocunque pellitur, partes perbellè nutriturus: cum impurus, omnia circumfert malorum semina, easdem brevi vitiaturus. Ad puri sanguinis elaborationem non minùs conferunt aër, & chilus, quam cibis ad chilum; ex cibis diversâ præditis indole conficitur in ventriculo fermenti peculiaris ope lacteus hic liquor, qui subindè cor ingressus, & pulmones sanguis fit, variis, quos peragit, circuitibus; hinc non unâ, sed diversâ conflatus parte ros ille vitalis; prior fibrosa est, quæ blandâ mollique constans materiâ per se facillimè concrefcit; altera serosa, quæ rursùs non est simplex, sed plurimo sale facta, à quo seri concretio, quotiès caloris ope superflua lymphæ portio dissipatur: utraque pars sanguinis, si iustâ salium proportionem conditur, parens est sanitatis; si eorundem exuperantiâ gravatur, rea est mille morborum: e salibus (juxtâ Chymicos) duo sunt opposita, acre videlicet, ac acidum; acre, dum præpollat in vasis, dissoluto sulphure sanguinem laxat, & adauget fervoris impetum; acidum, si dominetur, cruoris partes irretit & implicat, ejusdem compagem reddit strictiorem, serique secretionem promovet:

II.

GRAVE malum, quod hydrops nomen obtinet, aqua inter cutem est; tria illius numerantur genera; cum rebellibus turget flatibus intestinorum cavitas, Tympanites nuncupatur; durus hic venter, ac renitens, si percutiatur, sonat more tympani; nec rarò spontè murmur edit, & strepitum; hic quoque ructus non infrequens ægrotantis solatium mentiturus; pedum tumor, aut nullus,

aut mediocritis; ventriculi languor, reliqui corporis maciem paulatim pariturus; in Anafarcâ corpus tumore albo, mollique grandescit, pedes potissimum, vesperi, ubi per diem declives fuerunt, molem post debitum quietis spatium manè deposituri: is tumor, si premitur, foveam, quæ tardè impletur, habet, impressi digiti vestigium; ventris moles tangenti major non percipitur, quam aliarum partium, servatâ proportionē; corpus æqualiter laxum & molle, cuius vires levissimo franguntur exercitio; pulsus creber adest, parvus, ac debilis; tot malorum parens est serosus latex fusus è vasis, & intra muscutorum interstitia carniū, cutis, glandularum, membranarumque poros depositus; Ascites tertium est hydropis genus, in quo spatium, quod peritonæum inter, & intestina vacuum est, aqua repletur, unde venter totus intumescit: is, si in uno percutitur latere, in altero sensum præbet humoris intus fluctuantis; humor hic, licet persæpe uberius, modò intra abdominis spatium totus includitur, modò pars ejus aliqua, aut propter corporis exercitium, aut propter facilem prolapsum in scrotum delabitur, femora, & pedes tumidos brevi redditura; modò harum cæparium cavitate nimis oppletâ, vitioque sanguinis adaucto stillat humor in pectus, tussimque concitat, viæ lethi semel calcandæ ferè semper prænotiam; omnes corporis partes, dempto ventre, extenuantur, ac veluti liquefcunt; his accedunt obæquosum sanguinem, languoremque spirituum pulsus parvus & freqdens; ob impeditum diaphragmatis motum, spiritus difficilis; ob lympham diutius stagnantem intra cavitatem abdominis, urina pauca, & flammeo sedata colore, linguae siccitas non levis, sitis tanta, ut quo plus potat, plus sitientur aqua, salinis feri particulis stomachum fricentibus.

III.

FALLITUR, qui frigidam Jecoris intemperiem putat semper Ascitis causam: Jecur hydropum nonnumquam vitii putum comperias. morbus hic aliquando incipit per se, nec ulla ferè dat signa sui prænotia; in pueris ob lacinalè subactum venas obturans lacteas; in senibus ob ductus lymphaticos nimio disruptos conatu, aut uberiori feri copiâ. Ascitem non infrequenter generant immodica sanguinis profluvia, nec non inflammatio Jecoris, aut cæterorum viscerum scirrhi parens calamitosissima; unde serosus latex in abdominis capacitatem effunditur, non secus ac effluit idem liquor infra cutem cranii, si jugulares ligaveris venas exteriores: Ascites quoque vetusto supervenit morbo, ut Febri quartanæ, Ictero, solitis naturæ vacationibus præter modum compressis, potissimum mensibus, ac hæmorrhoidibus. Rectius censet, qui saltem acidum sæpè sæpius agnoscit Ascitis authorem; is præpollens in sanguine irretit partes ipsius fibrosas, easque tam stabili jungit connubio, ut serum solito, quem occupabat antea, spoliatum loco cogatur in vasis secretum superesse, pari fere modo ac serum lactis, aut spontè ascendentis, aut quâdam permixtis: ab illo strictiori cruris contextu, quem parit sal acidus exuperans, deprimuntur adeò partes tenues, ac spirituosæ, ut remissiori sanguis donatus fermentatione debitum robur musculis non impertiatur, nec præ nimia crassitie exiles viscerum, ac potissimum Jecoris ductus facile permeans in ipsis hæreat, tumorem scirrhi nomine insigniendum non rarò pariturus; ut ident sanguis debita spirituum copia arteriarum fibras non tectet, unde earum osculis

3

intrà abdominis cavitatem relaxatis; serum illic effunditur ventris molem paulum adaueturum; ut alienam propter, quibus instructa sunt ejus particulae, figuram, spirituum generationi in cerebro perficiendae nequeat inservire, nec in rebus serosi laticis favere secretioni: hinc, foraminibus glandularum percolationi dicatarum partium obstructis, perpaucae urinae vix permittitur exitus:

IV.

CUI porò fert animus perfectam Ascitis obtinere curationem, is veram morbi causam, viscerumque abdominis statum maturo perpendat animo: viscera, si bene morata, nec ab aciori labefactata sero, si pectus tulli vacat, si medicaminibus epotis mutatur urina, venterque sit mollior priorem duritiem brevi non adepturus, si nullum cibi fastidium, coque assumpto nulla hydropi molestia est, turò satis laborat; modò periti non negligat consilium Medici; modo propriis utatur ille medicamentis, nec in copiâ ciborum peccet, nec in delectu: in medicaminibus instituendis geminum sibi proponat finem Medicus; humorem, si fusus è vasīs, eliminet è corpore; ejusdem, si denuò generetur, impediat procreationem. Exundantes vacuant humores, quæ sunt levioris, & fortioris armaturæ purgantia, & quæ concitant urinae secretionem; his accedit non infrequens abdominis punctio, rarò, nisi morbo incipiente, aggratanti proficua: inter ea, quæ movent urinas, acidus & acer sales commendantur; acidus particulis conflatus acutis, ac tenuissimis in corporum foramina, quibus permiscetur, sese insinuat, solidorum dissolutionem, fluidorum concretionem producturus: horum effectuum dissimilitudinem facit varia, quibus hæc constant corpora, partium dispositio; illæ cum duræ sint, rigida, nec flexiles ab acido debitâ diluto phlegmatis copiâ franguntur, ut à cuneo, disjungunturque à se invicem, adeò ut ex iisdem minutim concisus nascatur novum corpus, re ipsâ tamèn à priore non alienum; fluidorum partes, ut potè molles, ac balsami ad instar contextæ nullam ab acidis patiuntur dissolutionem, immò tam implicantur hæc acida, & adeò irretiuntur, ut solitum amittant motum, concretionemque pariant; sic aurum, sic antimonium dissolvuntur ab aquâ Regiâ, salibus acidis imprægnatâ; sic aliundè lac cogitur ab acido, vel naturali, quo pollet, vel extraneo, quo perfunditur; undè feri secretio à concretâ reliqui lactis materie; inde patet, cur sal acidus, licet urinas moveat, perennem humoris, à quo pender ascites, generationem nequeat inhibere.

V.

IGITUR si sanguis, & lac easdem patiantur alterationes, si sal acris acido sit oppositus, acris salia non minùs proderunt Asciti profligando, quam lacti concreto, ac vino acescenti. Lactis concretionem quid salicidus amovet, quam spiritus è sale ammoniaco extractus, aut corticis peruvianii, centaurii minoris, fumarie, absinthii sale conditus liquor; quid tutius emendat vini acescentis vitium, quam melioris vini feces, calx viva, piscium gluten, catuli vivi; quæ non indoctâ freti experientiâ Caupones vino laboranti quotidie permiscant. Tor effectuum salutare cause sunt tenuissimum sulphur, & sal, ut aiunt, tum volatile, tum fixum, quibus hæc mixta locupletantur. Sulphur undiquè diffusum in dosio mollium, ex quibus constat, partium ope acumina vini acescentis implicat, non secùs ac spiritus vini superflua lymphæ copiâ spoliatus,

4

& in idoneo vase per quoddam temporis spatium igni expositus actuosum demulcet nitri spiritum, cui permiscetur, ejusque vires adeò infingit, ut subindè spiritus ille nitri dulcior factus, si parca manu, si sagaci consilio propinetur, internas amplius non rodât corporis partes, sed corroboret, non incendium exciter in sanguine, sed motos componat fluctus; acris verò sal, cuiuscunque naturæ sit, acorem vini castigat securus; is, si confundatur acido liquori, insignem patitur fermentationem; tùm subtiliores salis acidi particulae subeunt salis oppositi foramina, ibique non intricantur modò, sed & obtunduntur, disrumpunturque; hinc post absolutum fermentationis opus, quales erant antea, tales nunquam extrahes è corpore dissoluto. Hac, quæ miraris, opera in rebus Chemicis, simili propè modo in curandis morbis occurrunt. Sic medentur scorbuticis affèctibus cochleariæ, beccabungæ, & aquatici nasturtii salsia; sic lac, dùm ferinos demulcet humores, arthritidis, & rheumatismi dolorem fraude fallit ingeniosâ; ita quoque contumacem tussim, & dysentericiæ tormina paulatim mitigat decoctum foliorum plantaginis, radicum althææ, & capitis papaveris; paritèr immanes coercent capitis cruciatus, qui conficitur, potus è fabâ Caffè, quo tam suaviter utuntur Asiatici, vel ex foliis herbæ Thé, Sinarum & Japonum deliciis; quos momordit vipera non absimili ratione persanat ejusdem animalis sal, aut caro. Demùm, quæ recurrunt, febrium motus sedat cortex peruvianus; catcinomatis opitulatur parata è cancris, & viperis juscula; & ascite laborantibus mirificè prosunt sal fixus genistæ, mille pedes, crocus martis, baccæ juniperi, radices aperientes, carefolii succus, & lac asininum; tot videlicèt medicamina salinas cruoris particulas nimis evectas paulatim deprimunt, obturata referant glandularum foramina, liberant ab infarctu meatus utinæ dicatos; sicque vocatis in auxilium purgantibus, & effusi in abdomenis cavitatem liquoris provocant excretionem, & alterius generationi ad-versantur.

Non ergò Asciti profligando liquores acidi.

Domini Doctores disputaturi.

M. Petrus-Joannes Buxette.

M. Ludovicus de Vaux.

M. Petrus Marais.

M. Carolus Contugi.

M. Franciscus Veruge.

M. Franciscus-Faustus Alliot.

M. Franciscus Verzon.

M. Claudius Pylon.

M. Claudius Berger.

Proponebat Lutetiæ JOANNES MARIA BERTHOD, Parisinus,
Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1692.

Apud Franciscum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ
Typographum.